

ta namen tov. E. Gangl. Nato je imel slavnostni govor prvomestnik Ciril Metodove družbe, g. A. Senekovič. In nato je bila proizvajala spevoigra pod vodstvom družbinega učitelja tov. K. Mahkote. Spremljevanje je bilo v rokah orkestra, ki je sestajal iz družbinih učiteljev in učiteljic; igro so pa proizvajale učenke in učenci dekliške in deške šole pri Sv. Jakobu.

Prostovoljni doneski so namenjeni za šolski oder, ki se lahko meri z večjimi diletantskimi odri. Spevoigra se ponovi v soboto v »Narodnem domu« in pozneje pri Sv. Jakobu za širše občinstvo v narodne namene.

Dve novi telovadni knjigi.

Telovadno slovstvo je pri nas še v povojih, to velja v enaki meri glede šolske in društvene telovadbe. V tem oziru nas prekašajo vsi slovanski narodi in seveda tudi neslovanski. Izmed Slovanov zavzemajo prvo mesto Čehi, in umevno je, da se torej Slovenci naslanjamo v prvi vrsti nanje. V zadnjem času pa tudi na tem polju napredujemo. Priznanje zasluži v tem oziru slovensko Sokolstvo, ki se s hvalevredno vneto trudi, da izpopolni ta del naše literature. Žal, da ne najde pri tem primerne podpore od poklicane strani, pač pa se mu celo stavijo zapreke in se ga zatira. Iz Sokolstva sta izšli pravkar zopet dve dobri telovadni knjizici, ki ne bosta služili samo njemu samemu, ampak prav tako ali pa znatno bolj šoli. To so dr. Pivkove: Telovadne igre in E. Sajovičeva: Učenci in učenke. Obe obdelavata snov, ki spada tudi v ljudsko in srednjo šolo. Zato ne bosta razveselili samo Sokolov, temveč tudi šolnike, ki se zanimajo za telesno vzgojo šolske mladine.

Dr. Ljudevit Pivko: Telovadne igre.

Drugi del. Lučalne igre z majhno žogo. Cena vez. K 1.10, nevez. 80 h. Maribor 1913. Založil »Mariborski Sokol«. Tisk Zvezne tiskarne v Celju.

Knjizica je nadaljevanje l. 1911. izdane prvega zvezka, ki obsega 58 tekalah, borilnih in metalnih iger. V drugem zvezku je zbral g. pisatelj lučalne igre z majhno žogo. Takih iger je opisanih 40, pri večini je navedenih več načinov igranja, tako da obsega knjizica v resnici mnogo več iger. Igre so uvrščene v sistematičnem redu, stopnjevale od lažje do težje. Popis posameznih iger je prav dober. Pri vsaki igri je navedeno najnižje in najvišje število igralcev, natančno je opisana razvrstitev igralcev in jasno raztolmačen potek igre. Poleg tega so pridjani večini iger (26) načrti, ki dobro pojasnjujejo uvrstitev igralcev in splošno razumevanje igre. Tudi inače je mnogo, pri nekaterih igrah po dve ali tri, pri drugih celo po štiri, pet ali šest. Kot tako bi pridjali k 8. igri še naslednje: Žoga se podaja v bočni vrsti v predklonu v razkoračni stoji med nogami nazaj. Terminologija je dobro pogodena, naslanja se na sorodne slovenske izraze. Po večini so vzete tudi igre slovanskih zbirk, tako iz čeških, poljskih, ruskih in hrvaških, pa tudi iz nemških jih je nekaj. Sicer so pa navedeni vsi viri v knjizici.

Uvod popisuje zgodovinski razvoj iger z žogo od starih Egipčanov do najnovejše dobe. Omenja tudi vzgojno vrednost iger z žogo in daje potrebna navodila za pravilno vodstvo mladinskih iger. S tem uvodom je pridobila knjizica mnogo na vrednosti. Že pri oceni prvega dela

na slabše mesto ne gre. Pritožba pa je bila tudi takoj rešena in mu je bila podeljena osebna doklada, da ni bil na slabšem. Zdar ni mogel več nasprotovati, začel se je pripravljati na odhod. V tolažbo mu je bilo le, da bo z vso družino na deželne stroške prepotoval vso Kranjsko. Klerikali so bili seveda jako veseli, ko so zvedeli, da njihov najnevarnejši nasprotnik odhaja. V slovo so zapisali v »Slovenca« z dne 8. januarja 1896: »Na Pivki so liberalci poparjeni, ker izgube načelnika svojega štaba, učitelja Jelenca, ki je bil neumorno delaven agitator za svojo stranko.«

Štipko pa se je poslovil od njih z »Odprtim pismom« v »Sl. Narodu«, ki se začne z besedami: »Bog ve, kedaj vendar bodo že sili moji nasprotniki. Do kosti so me že obrali, a čutilo, da še nisem poginil.« Končal pa je: »Dovolj, le uganjajte burke, ki se najbolj vam spodobijo, bo že prišel čas spoznanja. Lapidabant Stephanum invocant et dicentem: »Domine, ne statuas illis hoc peccatum!«

V juniju leta 1896. so mu priredili prijatelji v St. Petru poslovilen večer, na katerem se je zbrala vsa napredna Pivka, da vzame od svojega bojevnika slovo. V spomin so mu izročili ob tej priliki zlato uro. Štipko se jim je zahvalil v »Narodu« s sledečo »Zahvalo«: Najtopleje se zahvaljujem onim gospodom Pivške, Košan-

smo opozarjali, da bi bilo potrebno in koristno izpregovoriti v knjigi tudi o pomenu, ki ga imajo igre kot vzgojno in zdravstveno sredstvo. (Učit. Tov. l. 1912. št. 5.) Uvodu sledi popis majhne žoge in navodilo, kako si jo pripraviti sam. Za tem sledita odstavka o lučanju in prijetanju žoge. Tudi ta dva odstavka sta sestavljena natančno, kar se v marsikateri tuji knjigi omenja le površno. Isto velja tudi o vajah v žoganju ali takomenovanih šolah, ki služijo kot predvaje k opisanim igram. Tu je v kratkih besedah nakopičenega toliko gradiva, da bo malim učencem in učenkam zadostovalo skoraj za dve leti. Čim večkrat bodo učenci predelali te »šole«, tem bolje bodo igrali igre. Zakaj igra je zanimiva šele tedaj, pa bodi za igralca ali za gledalca, kadar se igra hitro in živahno. Kadar pojenja živahnost v igri, poneha tudi zanimanje za igro, in igralci se dolgočasijo. Posebno velja to o igrah z žogo. Ako se nahaja žoga med igro izvečine na tleh, namesto v rokah igralcev, tedaj se ti zanimajo bolj za svojo okolico nego za igro in se pri tem dolgočasijo. Zato morajo biti igralci v prvi vrsti mojstri v lučanju in prijetanju, potem bo vsaka igra zanje zabavna. Najboljše priprave za to so pa omenjene »šole«. Priporočamo vsem voditeljem iger, da dobro predelajo »šole«, preden prične s praviimi igrami.

V splošnem je knjizica vse hvale vredna in jo toplo priporočamo vsem, ki se hočejo seznaniti s to panogo. Telesne vzgoje. Po našem mnenju prekaša drugi del v marsičem prvega in ima poleg drugih vrtilin tudi to, da nima tiskovnih napak. Želim le, da bi g. pisatelj delo nadaljeval in izdal še tretji del: Igre z veliko žogo. da bo delo popolno.

Učenci in učenke.

I. del. Priredil E. Sajovic. Cena 1.80 K, s pošto 2 K. Kranj 1913. Lastnik in založnik: Vaditeljski zbor Sokola v Kranju. Tisk tiskarne »Sava« v Kranju.

Vaditeljski zbor Sokola v Kranju si je nadel hvalevredno nalogo izdajati Vadiateljsko knjizico, od katere prvi zvezek je naslovna knjizica. Prirejena je po »Cvičebni priloga Vestniku Sokolskeho«, rok 1910. in vsebuje telovadno snov za učence in učenke od 3. do 8. šolskega leta, torej v starosti od 8. do 14. leta, izvzemši redovne vaje. Vsa snov je razdeljena na 12 ur, kar je pa bolj teoretičnega pomena, ker v resnici zadostuje zbrano gradivo gotovo za več telovadnih ur. Česar seveda ne štejemo knjigi v kvar. Učenci in učenke so razdeljeni po starosti na tri stopnje. K prvi stopnji spadajo učenci in učenke 3. in 4. šol. leta, k drugi stopnji 5. in 6. šol. l. in tretji stopnji 7. in 8. šol. l. Vaje so navedene starosti primerne in prehajajo sistematično od lažje do težje. Na prvi stopnji so vaje večinoma za oba spola iste, na drugi in tretji stopnji pa so na nekaterih orodjih že ločene za dečke in deklice. V 12tih urah pridejo na vrsto vsa telovadna orodja, in sicer: bradlja 6krat, konj na šir in drog 5krat, krogi in raznoterosti 4krat, konj vzdolž 2krat, po enkrat pa koza, vodoravne, poševne in navpične lestve, plezalni drogovi in vrvi, kolebnica, gred in skupine. Vrhutega pa pridejo na vsako uro izmenoma še proste vaje, vaje s palicami in kiji. Med raznoterosti so uvrščene tudi tri igre. Vaje so opisane večinoma razumljivo, nekatere so razložene natančneje pod črto, ne škodilo bi, če bi jih bilo pojasnjenih še več na ta način, posebno ker se poslužuje pisatelj nekaj novih ter-

ske in Trnovo-Bistriške doline, kateri so me razveselili z lepim darom. Mnogo sem imel veselih pa tudi bridkih ur na Pivki — a zlate še ne, zato vam srčna hvala zanj!

Preselili se je na Božakovo. Že pred njim je prišla tja vest, da je brezverec in pristaš Antikrista. Toda ljudje so se kmalu prepričali, da ni tako hudo.

Daleč od sveta je ta kraj tih, ljudje krotki in mirni, politika jim je bila takrat še neznana. Nemirni in bojem privajeni Štipko se v tej samotni ni dobro počutil. Rad je primerjal svoje Božakovo s Hudčevimi otoki, na katere je bil v istem času izgnan znani Dreyfuss. Javno delovanje je čisto opustil in živel samo za šolo. Zato tudi ni dobival nič »Verweisov«, ampak samo pohvalna pisma. V šoli je žele krasne uspehe in vrt je vzorno obdeloval. Vaščani so ga imeli jako radi in še sedaj so polni hvale o njem. V tem času so mu dovažali otroci. Eden, sinček, mu je tu umrl. Najstarejšega sina je bil dal v gimnazijo. Začela se je zanj nova skrb: denarna mizerija, ki je zvesta spremljevalka kranjskega učitelja. Tudi zato, da bi otroke laže študiral, si je želel bliže kam k železnici.

Že leta 1899. mu je bil podeljen Dvor pri Letemberku. (Dalje.)

minov. Tudi tiskovnih pogreškov je nekaj, kar bo marsikoga motilo, tako n. pr. na strani 20., 7. vaja, se mora glasiti: Napor v obesi v d. podkolenu zunaj, ne nazaj, na strani 37. se mora pričeti 5. in 7. vaja: vsed, ne sesed in še več drugih. V kazalu so izpuščene raznoterosti na strani 100. Gred, do sedaj rabljeni naziv, imenuje pisatelj kladina, kar se nam ne zdi primerno izpreminjati, tudi za plezalne palice se nam zdi primernejši izraz plezalni drogovi. Stavek: učenci stoje v tristopih za sabo, ni dobro razumljivo. Pa to so malenkosti.

Knjizica bo predvsem izborna služila sokolskim vaditeljem, ker jim ne podava samo telovadnega gradiva, ampak jih istočasno navaja k pravilnemu metodičnemu postopanju pri telovadbi, kar je posebno važno pri majhnih telovadcih in telovadkah. Zato bi ne smelo biti sokolskega vadiatelja, ki bi ne imel te knjizice. Pa tudi učiteljem in učiteljicam, ki poučujejo telovadbo, bo mnogo koristila, ker je ravno izbira vaj za to starost telovadcev najtežavnejša. Uspešno jo bodo uporabljali tudi na šolah, ki nimajo telovadnic, zakaj proste vaje, vaje s palicami, kolebnica, raznoterosti in skupine se lahko vadijo tudi na prostem brez orodja ali v večjih učnih sobah. Želeli bi bilo, da bi knjizico nabavili vsaj vsaka šola za učiteljsko knjiznico. Vadiateljskemu zboru Sokola v Kranju in njega načelniku pa pogum za nadaljno delo!

Bajželj.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za kozjanski okraj je imelo dne 19. novembra zborovanje v Kozjem s sledečim vzporedom:

I. Tov. predsednik pozdravi došle ude, poudarja ponovno pomen organizacije in bodri, naj se je oklepamo, zakaj v slogi je moč. Posebno pa pozdravlja predsednik goste: gospo Knafličevo, gđc. Arzenškovo in g. jurista Bračiča ter otvori zborovanje.

Zapisnik zadnjega zborovanja se prebere in odobri.

II. Dopisi: 1. Zveza poroča, da je imel »Lehrerbund« dne 3. novembra sejo, na kateri so se presojali predlogi o razdelitvi draginjske doklade 1.200.000 K.

2. Zveza narodnih društev vpraša, če hočejo ali nameravajo člani našega društva uprizoriti kako narodno prireditve in opozarja, da so govorniki na razpolago.

3. Tov. Pulklo izreka društvu zahvalo za diplomu častnega članstva, tov. predsednik pa zahvali tov. Umajnerja za umetniško in brezplačno izvršitev.

III. Nato poroča delegata tov. Ulčar in Lovše o skupščini Zaveze.

IV. Temu sledi predavanje tov. R. Knafliča o njegovi pravni zadevi na upravnem sodišču glede nezakonite premestitve.

V. Sprejme se predlog, naj se rabi slovensko krstno in krajevno ime tudi v nemških nalogah, in predlog o ravnopravnosti slovenskega jezika v zmislu § 19. državnega osn. zakona.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj je na svojem zborovanju dne 4. decembra t. l. sklenilo, izreči svojo najtoplejšo zahvalo vsem korporacijam in osebam, ki so učitelstvu dosegle draginjsko doklado za leto 1914. Posebno pa se društvu zahvaljuje gospodu deželnemu glavarju Edmundu grofu Attemsnu in vsem p. n. udom visokega štajerskega deželnega odbora, vsem slovenskim in nemškim deželnim poslancem, ki so si pridobili zaslug za delazmožnost štajerskega deželnega odbora in tem potom pripomogli do draginjske doklade, vodstvu štajerskega Lehrerbunda in vsem njegovim slovenskim in nemškim odbornikom, za možato in smotreno pospešitev in dosego draginjske doklade. Obenem pa prosimo vse imenovane korporacije in osebe še nadaljnje delovanje v blagor učiteljstva, dokler ne pridemo do končne regulacije svojih plač.

Dalmacija.

Savez dalmat. uč. društava u Spljetu počel je sa 15. janara 1914 izdavat i svakog meseca svoj staleški organ »Glasnik«, koji se ne će ni sada, a ni unapred baviti nikakovom stranačkom politikom, a ni makogu zastupati, već će se ograničiti na: budjenje staleške svijesti; nastojanje oko sveopće i jedinstvene učiteljske organizacije; iznašat će u dolikujućoj formi i bijede od kojih trpi učiteljstvo; nastojat će svim mogućim dopuštenim sredstvima, da ostrani zaprieke, koje se budu podizale na skoje strane proti razvoju učiteljstva; tražit će, da čimprvo budu konačno uređeni pravni odnošaji učiteljstva, njihovih sirota i udovica; iznašat će rad Saveza i u njemu udruženih kotarskih uč. društava i najzad će donošati vijesti o učiteljstvu uopće itd. Članovi kot. uč. društava, koji svoj doprinos redovito upla-

ćuju Savezu, primat će list besplatno. Godišnjo je pretplata za: neučlanjeno učiteljstvo 6 K; za učit. priprav. (ice) 2 K; za ostale 3 K, a za inozemstvo 4 K. Vlasnik: Savez dal. učit. društava. — Izdavač i odgovorni urednik Ivan Ujevič, učitelj. — Pisma, članci i sve što spada na list, nek se šalje Savezu dal. učiteljskih društava u Spljetu, Plinarska ulica.

Književnost in umetnost.

Socialna Matica v Gorici naznanja vsem članom in poverjenikom, da se je zaradi tiskarske stavke razpošiljanje letošnje naklade knjig nekoliko zakasnilo. Knjige so že vse dotiskane, manjka še samo pri eni vezavi; v par dneh bo dovršeno tudi to, na kar dobe poverjeniki knjige, da jih porazdele med svoje člane. Tem potom prosimo vse naše gg. poverjenike, da nam člane, ki so jih morda v zadnjem času dobili, pa jih ne še prijavili, takoj sporoče, da moremo vsakemu poverjeniku poslati primerno število knjig in da se izognemo naknadnemu pošiljanju. — Ker smo v zadnjem času dobili več vprašanj, ali je še mogoče pristopiti k Socialni Matici in dobiti letošnje knjige, sporočamo tem potom vsem, ki se za društvo zanimajo, da je mogoče dobiti letošnje knjige še do konca leta 1913. Vsem članom, ki pristopijo do konca leta 1913, bomo poslali tudi letošnje izdanje. Kdor želi, da se mu dološje knjige neposredno na njegov naslov, naj vpošlje poleg članarine še za poštino 30 h. Članarina znaša 5 K letno, za dijake in učitelje 3 K letno, za pravne osebe dvojni znesek. Člane, ki nam članarine še niso plačali, prosimo, da to nemudoma store. Člani, ki so izpremenili svoje bivališče, naj to takoj sporoče društvu.

Socialni Matici je pristopil kot ustanovnik gospod dr. Karel Hvala, odvetnik v Novem mestu. Iskrena hvala! Živeli nasledniki!

Kranjske vesti.

— **Iz Tržiča** nam pišejo: V proslavo 65letnice vladanja našega cesarja in 25letnice sedanjega šolskega posloplja je bil na šoli v Tržiču dne 7. decembra slavnostni roditeljski sestanek. Po uvodnem govoru nadučitelja Andreja Skulja so nastopali učenci v raznih vlogah na šolskem odru. Staršem in zbranemu občinstvu, ki ga je bilo nad 300, tako da je bila velika soba nabito polna; je najbolj ugažala selska slika »Na senošetih«. S petjem prepletene prizore je nadkrilil Pikin Jože s svojim izbornim igranjem in originalno masko. »Sirota« je mnogim izvalila solze v oči. Kaj poučen in primeren je bil četvergovor »Ali vino, ali vodo?« Seveda ne smemo pozabiti »Ribničana« s suho robo. Prav posebno lepo so zapeli »Venček narodnih pesmi«, trud uč. Adele Pogorelčeve. Mali »Punčki« sta bili tako naravnani, da smo mislili, da sta se zares skregali. Seveda ju je pomiril bratec Joško. Vsa čast uđ. Josipini Simončičevi, da znaajo njeni malčki tako dobro nastopati. — Vse slavje je zaključila krasna živa slika »Mladina se klanja ob 65letnici vladanja svojemu dobremu cesarju«. — Ker mnogo ljudstva pri prvi prireditvi ni dobilo prostora, se je na splošno željo ponovila 14. decembra. Prireditve je posetil predsednik okr. šol. sveta, g. župnik Fr. Vidmar, kakor tudi kr. šol. nadzornik g. Fr. Prijatelj, ki je obenem pogostil vseh 73 sodelujočih otrok. Med mnogimi smo opazili nekdanjega šol. voditelja Franceta Skulja in učiteljstvo iz bližnje okolice.

— **Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta** bo imelo svoj letošnji občni zbor v ponedeljek dne 29. grudnia t. l. ob 9. uri dopoldne v Narodnem domu, pritičje desno, z običajnim dnevnim redom. K temu zborovanju najljubneje vabi odbor.

— **Deželno slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani** ima svoj redni letošnji občni zbor v ponedeljek dne 29. grudnia t. l. ob 10. uri dopoldne v Narodnem domu, pritičje desno, z navadnim dnevnim redom. K obilni udeležbi ljubudno vabi vse cenjene člane odbora.

— **Franc Novak**, učitelj Glasbene Matice v Kranju, je ta mesec napravil v Pragi izpit v violini, petju, harmoniji, godbeni zgodovini, godbeni formi, pedagogiki in didaktiki ter je sedaj upravičen poučevati na vseh srednjih in visokih šolah.

— **Iz ljudskošolske službe**. C. kr. okr. glavarstvo Ljubljana (okolica) je namesto obolelega učitelja Viktorja Lapajnarja imenovalo dosedanjega suplentinjo na Dobrovi Kristino Rogarjevo za suplentinjo v Notranji Gorici. Namesto obolele učiteljice Karoline Gamsove je imenovana za suplentinjo v Srednji vasi v Bohinju Margareta Lillegova; za provizorično učiteljico v Šmartnem pri Kranju je imenovana Palmira Fajdigova in za provizorično učiteljico v Kranju suplentinja Albina Bradaškova. Za provizorično učite-

ljico v Domžalah je imenovana supletinja Savica Vencajzova in za supletinjo na pomožnem razredu četrtega na II. mestni deški ljudski šoli učiteljica Marta Maierjeva in sicer namesto obolele učiteljice Josipine Maierjeve.

— Iz kranjskega deželnega šolskega sveta. Imenovani so: M. Salberger, nadučitelj, Jesenice; J. Vončina, Stari trg pri Ložu; A. Suhadolnik, Kranj; E. Tomšič, nadučitelj, Ribnica; Marija Stare, Želimlje; Fl. Hönigmann, Stalcarji; o. Arhangeli Ape, veroučitelj na Viču. — Upokoji se začasno Leopoldina Garbeis; stalno Al. Legat - Kranjc. — Razširi se ljudska šola v Ajdovcu na dva razreda, v Slavini na tri razrede. — Število učnih mest se je pomnožilo v tem letu za 32, tako da je sedaj vseh skupaj 1034 učnih mest na Kranjskem. V I. razred pridejo: Jaklič Iv., Poklukar Mihael, Reich Josip, Raunacher E., Jankovič Franciška, Demšar Kristina, Lunaček Aleksander, Zavrl Valentin. V II. razred: Schiller Rudolf, Bergant Jožef, Zupančič Ivan, Eisenhart Gizela, Pirkovič Roza, Jug Matej, Kovačič Terezija, Bukovič Ljudmila, Račič Marija, Dovgan Marija, Petsche Erna, Barle K., Markovšek Edvard, Hladnik - Pehani Evgenija, Rus Vilibald, Klemenčič Karolina. V III. razred: Polanc Jožef, Zalokar Julija, Robljek Vinko, Bitenc Marija, Lavrič Pavel, Pezdur Ivana, Potočnik Uršula, Pogorelec Ada, Nagode Angela, Jurca Marija, Rauhekar Terezija, Grudnik Franc, Juvanec Terezija, Mihelčič Jožef, Lobe Henrik, Babnik-Rajer Marija, Merhar Ivana, Tomšič Emil, Zaletel Vinko, Schwinger Justina, Modič Marija, Lampe Josip, Erker Jožef, Lamut Anton, Reil Severa, Kavčič Milena, Reven Adela, Marok - Sedej Marija, Fink - Šušljaj Ana, Fajdiga Ana, Rožič Viljem, Čenčič Angela, Dermelj Friderik, Rupnik Albina, Vizjak Ana, Grile - Dostal Karolina, Gerčar Angela. — Prošnja telovadnega društva Sokol v Idriji, da se mu dovoli telovaditi v realni telovadnici, se odkloni.

Štajerske vesti.

— Iz učiteljske službe. Učiteljska supletinja v Olimju, Irena Filmova, je imenovana za stalno učiteljico istotam; provizorična učiteljica pri Sv. Miklavžu pri Ormožu, Marija Salamunova, je imenovana za stalno učiteljico istotam; v stalni pokoj je stopil nadučitelj na Blagovci, Jakob Stante. Na lastno prošnjo je premeščena stalna učiteljica Em. Lovčeva iz Sv. Vida pri Ptuj v Sele. Na trirazrednici v Kostivnici (2. plač. razred) je razpisano mesto učitelja; prošnje do 25. decembra.

— Iz kozjanskega, Sevnškega, oziroma Laškega okraja. Odkar službuje v zgornjem delu Kozjanskega okraja glasbeno nadarjeni okrajni pomožni učitelj tovariš Ivan Ličar, se je učiteljsko več šol, med temi dosedaj iz St. Vida, Dobja, Planine in Jurkloštra, strnilo k skupnemu delu v obliki salonskega orkestra, ki namerava prirediti v primernih krajih koncerte, zabavne večere in podobne prireditve v dobrodelne namene. Prva prireditev se je izvršila na Miklavževo nedeljo, dne 7. decembra 1913 v Dobju, kjer so se doslej z uspehom prirejali roditeljski shodi. Miklavževa nedelja se je uporabila v to, da se je po večernih shodih roditeljev združil z orkestrom, Miklavžem in mladino. Od šolskega pohištva izpraznjena prostrana šolska soba I. razreda je bila vključeno jako slabemu vremenu natlačeno polna otrok in odraslih. Sv. Miklavž je po končanih slavnostnih akordih orkestra vstopil v spremstvu dveh angeljev, škrtata in dveh dvornih strežnikov s polnimi košaricami. Izpraševal je mladino veronauk, računanje na pamet, najvažnejše o Slovencih in Slovanih. Otroci so na njegovo željo deklarovali ter peli več pesmi, med njimi »Lepa naša domovina« in »Kje dom je moj«. Občinstvo in sv. Miklavž sta bila z njihovim nastopom kaj zadovoljna, le nagajivemu škrtatu niso bili všeč, mahal je s svojim repom ter jim ponujal svaščice: kvarte in žganje, češ, to je bolje nego učenje. Seveda ga je sv. Miklavž močno zavrnil in je obenem poučil mladino in odrasle, kako so te vražje ponudbe škodljive mladini, a čisto tudi odraslim; ker ugonabljajo najdragocenejši narodov imetek, zdravje in imovino. — Sv. Miklavž je na to ob zvokih orkestra obdaroval do 280 otrok s šolskimi potrebščinami in s slaščicami, odraslim pa je po odhodu otrok govoril o domači vzgoji ter jim je razdelil v to svrhu šibe, nekojim je dal tudi knjižice »Roditeljsko pismo«. — Vsi so obžalovali, da se je začelo mračiti zaradi česa nista mogla mešani in moški pevski zbor učiteljskega svojega vzporeda izvršiti. — Prva prireditev se je torej docela posrečila ter jamči, da bo učiteljsko začetkoma naštetih šol svoje nadarjenosti posvetiti kulturnemu delu med narodom. Orkester šteje doslej 9 udov. Pevski zbor in orkester se želita pomnožiti še na večje število. Naj mu pristopijo vsi, ki čutijo v

sebi zmožnosti in moč služiti svojemu ugledu in svojemu narodu! Tudi neučitelji se sprejmo radevolje v bratsko kolo z geslom: S petjem in glasbo k srcu, a s srcem k domovini in narodu svojemu!

Goriške vesti.

— Zborovanje goriškega učiteljskega sveta. V »Soči« čitamo to-le poročilo: V četrtek, 4. t. m., se je vršilo »Pri Jeleni« v Gorici zborovanje goriškega učiteljskega sveta, ki naj bi pojasnilo zahteve učiteljskega. Govorilo je več učiteljev in stavilo se je več predlogov. Končno pa sta prišla v poštev le dva predloga. Ali se pridruži goriško slovensko učiteljsko svojim laškim tovarišem in zahteva petletnino po 300 K, ali pa zavzame drugo stališče. Po dolgi debati je bil končno sprejet predlog g. Hreščaka, da zahteva učiteljsko enako plačo, kakor državni uradniki štirih nižjih razredov. — Ko se je še sklenilo poslati k namestniku v Trst mešano deputacijo glede uporabe državne podpore, je predlagal g. učitelj Strekelj iz Komna, da se osnuje poseben politični odsek. Stavilo se je še več drugih predlogov, ki so bili po večini sprejeti. Ko je gospod predsednik še prebral pozdrave istrskega učiteljskega, je zaključil dobro obiskano zborovanje. — O tem zborovanju smo prejeli poročilo, ki je po zahtevu dopisnikov pisano popolnoma objektivno in ki ga objavljamo na drugem mestu današnje številke.

— Smrtna kosa. V Šmarjah na Vipavskem je umrl, star 67 let, Fran Gruntar, zadet od kapi. Pokojni je iz znane stare rodovine Gruntarjeve iz Kobarida, brat znanega rodoljubnega notarja Gruntarja v Ribnici. Sinovi iz te hiše so študirali, in tudi pokojni se je izsolal za učitelja. Ali učiteljeval je malo časa, izvolil si je boljše del: priženil se je v Šmarje ter postal ugleden gospodar na svojem veleposessvu. Bil je župan, član okrajnega šolskega sveta, cestnega odbora, poklican čisto v razne korporacije, kakor davčne komisije itd., splošno spoštovan in priljubljen mož. Naj počiva v miru! Preostanim naše sožalje!

— Imenovanja. Profesor Berbuč je odložil svoj mandat kot član okrajnega šolskega sveta goriškega. Na njegovo mesto je bil imenovan od deželne odbora veleposestnik in župan v Šmarjah Franc Gruntar, ki je umrl, preden mu je bilo mogoče, da bi se udeležil katere seje. Zato bo treba imenovati novega člana. — V deželni šolski svet goriški je bil imenovan od deželne odbora namesto dr. Peter Pinausiga novi odbornik dr. Peter pl. Flego.

— Glasbena šola v Korminu se bo razpustila, in sicer zaradi pomanjkanja denarnih sredstev. To je sklenil korminski svet, in uspeh tega sklepa je ta, da se znižajo občinske doklade od 87 na 80%.

Splošni vestnik.

Citateljem in naročnikom.

Kakor smo že zadnjič povedali, moramo zaradi tarifnega gibanja tiskarskega osobja krčiti prostor in gradivo. Več listov je sploh prenehalo izhajati. Mi se bomo izkušali zdržati, dokler bo to količnik mogoče. — Zamujeno ali odloženo nadomestimo pozneje. Naročnike in sotrudnike prosimo potrpljenja, če jim ne moremo popolnoma ustrezati.

Kmetijska šola na Grmu priredi za mladeniče iz vinorodnih krajev, ki se hočejo praktično izveščati v vseh potrebnih vinogradniških in trtičnih delih, praktični viničarski tečaj, ki bo trajal od 16. februarja do 31. oktobra 1914. — V ta tečaj se sprejme 8 učencev v starosti od 16 let naprej. Viničarski učenci dobe brezplačno hrano in stanovanje in v denarju nagrade skupaj 85 K. Prošnje, ki jim je priložiti izpustnico ljudske šole in krstni list (namesto krstnega lista se priloži tudi lahko domovnico) je vložiti pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu, pošta Kandija pri Novem mestu, do 5. januarja leta 1914.

Razpis učiteljskih služb. V šolskem okraju ljubljanske okolice se razpisujejo naslednja učna mesta z zakonitim prejemki v stalno nameščenje: 1. Eno učno mesto na dvorazredni ljudski šoli v Grosupljem; 2. nadučiteljska služba na trirazredni ljudski šoli v Horjulu; 3. učno in voditeljsko mesto na enorazredni ljudski šoli z začasnim 2. razredom v Škocijanu; 4. nadučiteljsko in učno mesto na novoustanovljeni dvorazredni ljudski šoli v Logu; 5. nadučiteljska služba extra statum na dvorazredni ljudski šoli v Šmarinem pod Šmarno goro, in sicer za dobo dopusta sedanjega nadučitelja; 6. eno učno mesto na osemrazredni dekliški ljudski šoli v Spodnji Šiški; 7. učno in voditeljsko mesto na enorazredni ljudski šoli v Zapotoku. Pravilno opremljene prošnje za eno izmed teh učnih mest je za vsako posebej

predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 10. januarja 1914. V kranjski javni ljudskošolski službi se ne stalno nameščenim prosilci morajo z državno zdravniškimi izpričevali dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo. C. kr. okrajni šolski svet Ljubljana, dne 5. decembra 1913.

Pozor, tovariši in tovarišice! Opozorjamo in prosimo, da zastavite svoje moči sedaj za razširjenje »Slov. Ilustrovanega Tednika«. Ta list se čedalje lepše razvija in to budi zavist gotovih ljudi, da so začeli ruvati zoper njega. Ker si je pridobil najboljše slovenske pisatelje in pisateljice za sotrudnike, pravijo in pišejo, da sedaj ne bo več za krščanske hiše. — »Slov. Ilustrovani Tednik« zasluži nas vseh največjo podporo, ker širi izobrazbo med ljudstvo. Vsaka šola bi ga naj imela in razširila ga v vse slovenske rodine. Zahtevajte ga po vseh gostilnah, društvih, brivnicah itd. da izpodrine tuje židovske Slovence s sovražne liste.

Po sklepu lista.

KRANJSKI DEŽELNI ZBOR.

Dunaj, 18. decembra: Iz zanesljivega vira čujemo, da se sestane kranjski deželni zbor dne 30. t. m. na tritedensko zasedanje. Govoril bo tudi o regulaciji učiteljskih plač.

UČITELJSKE PLAČE NA ČESKEM.

Praga, 18. decembra: Provizorij učiteljskih plač stopi v obsegu predlogov deželne šolske komisije v veljavo dne 1. januarja. Potrebna sredstva v znesku 13 milijonov 700.000 K prispeva do treh četrtin država iz državnih preodkazov, ena četrtina pa se pokrije iz deželnih sredstev.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Štev. 977.

Naznanilo.

Na c. kr. državni obrtni šoli v Ljubljani se bode v času od 15. aprila do 15. julija 1914 vršil I. delni kurz strokovnega tečaja za izobrazbo učiteljev risanja na obrtnih nadaljevalnih šolah. Drugi delni kurz pride leta 1916. na vrsto.

Primerno (z izpričevali in nastavnimi dekreti) opremljene prošnje je vložiti najmanj dva meseca pred pričetkom tečaja potom predpostavljene šolskega vodstva direktno (ne potom okrajnega šolskega sveta) pri podpisanih c. kr. ravnateljstvu. Prošnji je priložiti dokaz, da ima prosilec potrebni dopust za obisk kurza zasiguran.

Šolska vodstva naj na prošnjah pripomnijo, koliko v kurzu izobraženih učiteljev se na dotični obrtni nadaljevalni šoli nahaja.

Veletrgovina z železnino MERKUR

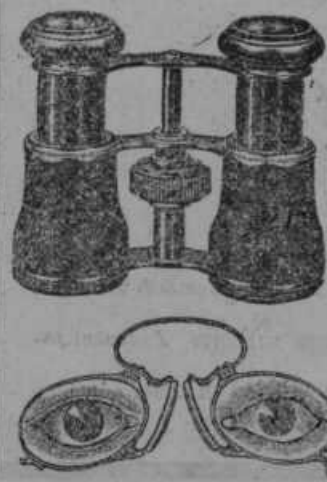
PETER MAJDIČ v Celju, Graška ulica 12

priporoča p. n. gospodom učiteljem, šolskim vodstvom in šolskim svetom svojo bogato zalogo raznovrstnega železninarskega blaga, kakor: peči za šole, železne hišne oprave in kuhinjske posode, vrtnih ograj, čebelarkega orodja in sploh vseh y železninarsko stroko spadajočih sredstev najboljše kakovosti, po najnižjih cenah. Postrežba točna.

FR. P. ZAJEC, Ljubljana, Stari trg št. 9

Izprašani optik.

Zalagatelj c. in kr. armade, vojne mornarice, domobrancev i. t. d.

Očala in ščepalniki natančno po zdravniških predpisih. Toplomeri, barometri, mikroskopi, daljnogledi Bosch, Goerz, Zeiss i. t. d.

Fotografični aparati itd. Moderno urejena delavnica z električnim obratom.

Ceniki brezplačno.

Tovarniška zaloga priznana najboljših švicarskih ur kakor tudi zlatine in srebrnine.

Zaloga raznega risalnega orodja za dijake, inženirje, arhitekte itd. Strogo solidna tvrdka!! Ogromno število pohvalnih pism na razpolago. Krasni ceniki na zahtevo zastoj. Cene solidne! Postrežba točna!

Gramofoni od K 20.— naprej, plošče od K 1.50 naprej vedno v zalogi.

Vsak obiskovalec, ki stanuje izven Ljubljane, ima pravico do državne podpore mesečnih 60 K.

Pisalne in risalne potrebščine (izimši risala) dobe obiskovalci brezplačno na razpolago.

Natančnejša pojasnila se dobe pri podpisnem ravnateljstvu.

C. kr. ravnateljstvo državne obrtne šole v Ljubljani, dne 15. decembra 1913.

Knjigoveznica Iv. Bonač

Ljubljana, Šelenburgova ul.

priporoča vsakovrstna knjigoveška dela, galanterijo, passepartuje itd. Posebno močna vez za knjižnice in čitalnice.

Cene zmerne, delo solidno.

Knjigoveznica Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh y knjiigoveško stroko spadajočih del.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Anton Krušič,

krojški mojster in trgovec

Tržaška ulica št. 16

in Tekališče Fran Jožefa št. 39.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetijske šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarov

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

